

۲۰۸۲۴۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محیط‌های پاسخده

کتابخانه راهنما برای طراحان

ای ین بنتلی، آلن الکک، پال مورین، سو مککلین و گراهام اسمیت

ترجمه: دکتر مصطفی بهزادفر

عنوان و نام پدیدآور: محیط های پاسخده: کتابی راهنما برای طراحان/ ای بن بنتلی ... او دیگران؛

ترجمه مصطفی بهزادفر.

مشخصات نشر : تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، مرکز انتشارات، ۱۳۸۲.

مشخصات ظاهری : ق، ۴۳۹ ص:، مصور، نقشه، جدول، عکس، نمودار.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۴-۴۳۷-۸

فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : عنوان اصلی: Responsive environments: a manual for designers.

یادداشت

یادداشت : کتابنامه: ص. ۳۸۷-۳۹۴.

موضوع : شهرسازی- ۱۹۴۵ م-

موضوع : معماری- تاثیر بر محیط زیست.

شناسه افزون : بنتلی، ایان، Bentley, Ian

شناسه افزوده : برادرم مصطفی، مترجم

شناسه افزوده : دانشگاه علم و صنعت ایران. مرکز انتشارات.

رده بندی کنگره : NA ۰۰۲ ۳۱۰ ۶۲

رده بندی دیویی : ۷۱۱/۴

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۲۴-۶۰۰۰ م

• مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، نارمک صندوق پستی

۱۶۸۴۶۱۳۱۱۴ تلفن: ۰۲۱-۲۴۰۴۲۵، د. ویس: ۷۷۴۴۰۲۲۵

• فروشگاه: میدان رسالت، خیابان هنگام، خیابان دانشگاه علم و صنعت،

دانشگاه علم و صنعت ایران، تلفن: ۰۲۱-۲۴۰۳۸۳

وب سایت: Publication.iust.ac.ir

نام کتاب: محیط های پاسخده

تألیف: ای بن بنتلی، آلن الکک، پال مورین، سومک گلین و گراهام اس

ترجمه: دکتر مصطفی بهزادفر

طرح روی جلد: مهندس علی نقوی نمینی

چاپ یازدهم ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران

* حق چاپ برای دانشگاه علم و صنعت ایران محفوظ است.

ISBN 978-964-454-437-8

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۴-۴۳۷-۸

فهرست مطالب

صفحه

ع
ز
ک
ف

عنوان

- دیباچه مترجم
- فهرست مطالب
- درباره نویسندگان
- سپاسگزارها

- مقدمه

۱

فصل اول: نظریه‌پردازی

۱۳

بخش اول: اصول و مبانی طراحی

۱۵

بخش دوم: مبانی طراحی

۲۹

۱.۱ - استاده از نظام شریانهای موجود

۲۹

۱.۲ - طراحی نظام خیابان - بلوک

۳۳

۱.۳ - گونه‌های خیابان و طراحی تقاطع‌ها

۳۵

۱.۴ - تطبیق دادن انداز بلوک‌ها

۴۲

فصل دوم: گوناگونی

۵۷

بخش اول: اصول و مبانی طراحی

۵۹

بخش دوم: برگه‌های طراحی

۷۵

۲.۱ - پایه‌گذاری کاربری‌های عرصه طراحی

۷۵

۲.۲ - تأکید روی جریان عبور پیاده

۸۰

۲.۳ - ارتباط بین کاربری‌های فاقد سنخیت

۸۳

۲.۴ - محاسبه ارزشهای پروژه

۸۶

۲.۵ - محاسبه هزینه‌های پروژه

۹۲

۲.۶ - واریسی توجیه‌پذیری اقتصادی

۹۹

فصل سوم: خوانایی

۱۱۱

بخش اول: اصول و مبانی طراحی

۱۱۳

بخش دوم: برگه‌های طراحی

۱۲۸

۳.۱ - تحلیل خوانایی

۱۲۸

۳.۲ - خوانایی و کاربران

۱۳۰

۳.۳ - ترکیب عناصر موجود و جدید

۱۳۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۳۶	۳.۴- موقعیت مکانی حوزه
۱۳۹	۳.۵- حوزه‌های واجد ساختمایه‌های خیابانی قوی
۱۴۲	۳.۶- محصوریت راه
۱۴۵	۳.۷- گره‌ها
۱۵۱	۳.۸- توالی نشانه‌ها
۱۵۵	فصل چهارم: انعطاف‌پذیری
۱۵۷	بخش اول: اصول و مبانی طراحی
۱۷۵	بخش دوم: برهه‌های طراحی
۱۷۵	۴.۱-، خونتگاه‌های خانوادگی انعطاف‌پذیر
۱۷۸	۴.۲- قالب‌گیری سبکی ساختمان
۱۸۱	۴.۳- چاره‌های فنی ساختمان
۱۸۷	۴.۴- انعطاف‌پذیری سراسر بزرگ در عرصه‌های داخلی
۱۸۹	۴.۵- انعطاف‌پذیری در سراسر کوچک در عرصه‌های داخلی
۱۹۴	۴.۶- مسکن: باغچه‌های خدمت‌رسانی
۱۹۸	۴.۷- لبه فضا
۲۰۷	۴.۸- خیابانی پرتردد سواره‌رو
۲۱۰	۴.۹- فضاهای خیابانی مشترک (سانتو)
۲۱۳	۴.۱۰- فضاهای پیاده
۲۲۰	۴.۱۱- خرد اقلیم
۲۲۵	فصل پنجم: تناسبات بصری
۲۲۷	بخش اول: اصول و مبانی طراحی
۲۳۶	بخش دوم: برهه‌های طراحی
۲۳۶	۵.۱- طراحی جزئیات ظاهر: یک مشخصه
۲۴۰	۵.۲- جستجوی شاخصهای بصری
۲۴۶	۵.۳- شاخصهای زمینه‌ای: موزه پیرامونی
۲۵۱	۵-۴- شاخصهای زمینه‌ای: ساختمانهای مجاور
۲۵۴	۵.۵- شاخصهای کاربردی: پشتیبانی از گوناگونی و انعطاف‌پذیری

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲۵۶	۵. ۶ - شاخصهای زمینه‌ای و کاربردی در کنار یکدیگر
۲۶۳	فصل ششم: غنای حسی
۲۶۵	بخش اول: اصول و مبانی طراحی
۲۷۵	بخش دوم: برگه‌های طراحی
۲۷۵	۱. ۱ - غنای حسی غیربصری
۲۷۹	۱. ۲ - مضادهای بصری
۲۸۲	۱. ۳ - فواصل - زمانهای دید و تعداد بینندگان
۲۸۴	۱. ۴ - الزامات فاصله دید
۲۸۹	۱. ۵ - الزامات زمان روت
۲۹۱	فصل هفتم: رنگ تعلق
۲۹۳	بخش اول: اصول و مبانی طراحی
۳۰۳	بخش دوم: برگه‌های طراحی
۳۰۳	۱. ۱ - دیوارهای داخلی
۳۰۷	۱. ۲ - آستانه‌ها
۳۱۰	۱. ۳ - پنجره‌ها
۳۱۳	۱. ۴ - سطوح خارجی
۳۱۷	فصل هشتم: جمع‌بندی
۳۱۹	- هدف
۳۱۹	۱ - عرصه عملیاتی طراحی
۳۲۲	۲ - تجزیه و تحلیل نظام دسترسی‌های عرصه طراحی
۳۲۴	۳ - کاربری‌ها و میزان سازگاریها با همدیگر
۳۴۸	۴ - تحلیل خوانایی
۳۵۹	۵ - خانه‌های ردیفی انعطاف‌پذیر
۳۶۵	۶ - تناسبات بصری: ملاحظات در دستیابی به جزئیات اجرایی طراحی
۳۷۴	۷ - غنای حسی غیردیداری (غیربصری)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۳۸۱

۸- رنگ تعلق داخلی

۳۸۲

۹- رنگ تعلق بیرونی

۳۸۵

- فهرست منابع و مأخذ

۳۸۷

۱- منابع و مأخذ (Bibliography)

۳۹۳

۲- حاشیه‌های بر فهرست منابع و مأخذ

۳۹۵

- واژه‌نامه

۳۹۷

۱- واژه‌نامه به ترتیب الفبائی انگلیسی به فارسی

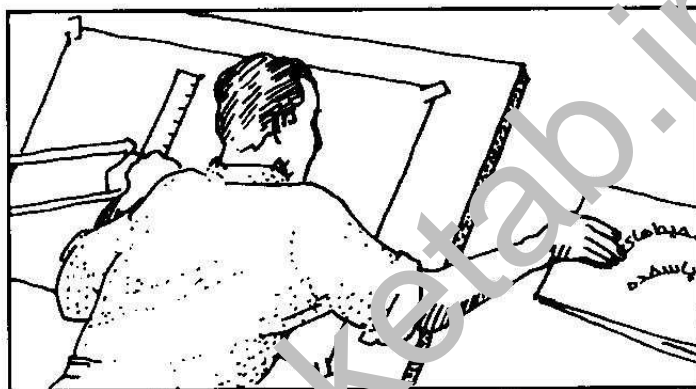
۴۱۹

۲- واژه‌نامه به ترتیب الفبائی فارسی به انگلیسی

* * *

مقدمه

این یک کتاب راهنما در عرصه عملی معماری و طراحی شهری است. هدف این نوشتار آن است که روی میز کار طراحی مورد استفاده قرار گیرد، لذا درباره آنچه که به طور اصولی طراحان می‌بایست از قبل بدانند؛ نظیر چگونگی طراحی ساختمان‌هایی کارا برای مجموعه‌ای از فعالیت‌های از قبل تعیین شده، تنظیم شرایط اقلیمی محیط و ساماندهی کارکردی حوزه‌های خدماتی، سخنی نمی‌گوید. قاعدتاً در مواردی که طراحان به انجام اینگونه امور مبادرت می‌نمایند از قبل با شیوه‌های حرفه‌ای مربوطه آشنا بوده‌اند و اطلاعات مورد نیاز خود را نیز به آسانی از جاهای قابل دسترسی معلومی تهیه می‌نمایند.

دلمشغولی ما به حوزه‌هایی از طراحی معطوف می‌شود که به نظر می‌رسد در جریان نادرستی ره می‌سپارند. به مثابه یک نقطه شروع ما در مقاله پیش رو به این پرسش می‌پردازیم که چرا علیرغم اشتراک عقیده بسیاری از طراحان یک قرن گذشته در داشتن آرمانهای والای اجتماعی و سیاسی، معماران و طراحان جنبش مدرن به واپسگرایی و برآمدن عدالت‌سناسی و خشک متهم شده‌اند.

به نظر ما ضایعه طراحی مدرن در آن است که طراحان هرگز به یک تلاش سامان یافته همگانی شایسته‌ای در جهت بیان الزامات شکلی آرمانهای سیاسی - اجتماعی دست نزده‌اند. آنها در اوج تعهد خود برای پشتیبانی از این آرمانها گویا بدین انگاره توجه داشته‌اند که شکلها به خودی خود پیش پا افتاده‌تر از آن هستند که بتوانند کانون عینیت سازی و ساماندهی آرمانهای اجتماعی و سیاسی قرار گیرند. بزعم آنان شکل باید محصول فرعی دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی پیشرو باشد. در این جایگاه به طور نسبتاً تناقض آمیزی طراحان از درک این واقعیت محروم مانده‌اند که محیط ساخته بشر یک نظام سیاسی، اجتماعی با قوانین با حقوق خاص خودش است. چنانچه سعی کنید از جایی که دیواری وجود دارد بگذرید درمقابل خود با یک مانع فیزیکی مواجه خواهید شد. این مانع بر حسب چگونگی سامان یابی خود در مقابل آنچه که شما بخواهید یا نخواهید انجام دهید محدودیت

ایجاد می‌کند. در حقیقت آنچه که از مادیت یک ساختمان و حتی یک شهرسر برمی‌آورد ماهیتاً یک مقوله سیاسی - اجتماعی محسوب می‌گردد. پس از نائل شدن به درک واقعیت اخیر کاملاً واضح است که تمامی آنچه را که طراحان بر محیط ساخته دست بشر اعمال می‌کنند واجد اهمیت سیاسی - اجتماعی - فرهنگی می‌گردد. آرمان‌گرایی‌ها به تنهایی کافی نیستند: آنها باید از طریق مفاهیم و تصورات مناسب طراحانه با واقعیتها و بافت محیط مصنوع درآمیزند. کتاب پیش رو یک تلاش علمی برای نشان دادن این مطلب است که سازوکار فوق چگونه می‌تواند به انجام برسد. ما از همان باورهایی شروع کرده‌ایم که اکثر طراحان آگاه با مسائل اجتماعی قرن گذشته از آن ملهم شده‌اند: این باور که محیط ساخته شده دست بشر باید با تقویت فرصتهای مناسب، از طریق به حد اعلا رساندن گستره گزینه‌های قابل عرضه به مردم، یک محیط دمکراتیک برای استفاده کنندگان فراهم آورد. ما اینگونه مکان‌ها را مکان پاسخده می‌خوانیم.

